

Forum

Skriv till Forum! Här kan du vädra dina åsikter om ornitologi och ornitologer, forskning och fågelskydd. Här kan du kommentera tidigare inlägg eller ta upp nya ämnen. Här kan du diskutera innehållet i Ornis Svecica. Här kan du kritisera och debattera fakta och slutsatser i uppsatser och rapporter. Forum är öppet för alla som vill tänka till seriöst om fåglar och fågelskådning i alla dess former.

<https://doi.org/10.34080/os.v9.23132>

Vill ni verkligen ha oss II?

PETER FEUERBACH

I nr. 1–2, 1998, bidrog jag under samma rubrik som ovan med några tankar efter att ha läst Sören Svenssons uppsats med titeln "Ornitologins död". Han konstaterade en pågående förgubbning inom ornitologkåren som får konsekvenser för det framtida inventerings- och fågelskyddsarbetet.

I egenskap av "nybörjarskådare" försökte jag åskådliggöra den avståndskänsla jag drabbas av, när svenska författare i *Ornis Svecica* skriver uppsatser på för mig svårläst engelska. Jag frågade: "Är tidsskriften till för författarna som jagar poäng i antal publikationer på engelska?" Men det finns även annat som kan vara svårt att förstå för dem som börjat intressera sig för fåglar, t. ex. hanteringen av fågeljakten inom SOF. Nästan all verksamhet i samhället idag är utsatt för en debatt om moral och etik. Det gäller så skilda saker som djuruppfödning eller vilka bolag som platsar i sparfondernas aktieportfölj. De allra flesta ungdomar lägger stor vikt vid dessa frågor, även om det i media ibland kan framstå vara tvärtom. Jag undrar hur en ung fågelintresserad hanterar fågeljaktfrågan, när han i ornitologins tidsskrifter följer den vetenskapliga diskussionen om vad en fågelart tål i "uttag" eller inte och vilken skadeskjutningsfrekvens man bör räkna med enligt olika undersökningar. Jag personligen är mycket förvånad över att fågeljaktens etiska berättigande eller ej tydligen inte tål att diskuteras offentligt och undrar förstås var ämnet hör hemma om inte ens ornitologerna tar upp det?

Onekligen finns det inslag inom ornitologin som man kan uppfatta som någon slags överseriositet som känns långt borta och skapar avstånd. Det finns kanske en historisk förklaring till detta som jag inte kan veta? Hur som helst tycker jag det är synd och

undrar om det inte bidrar till det som Svensson beskriver i "Ornitologins död."

Vad glad jag blev när jag läste Anders Enemars inlägg i nr. 4, 1998, där han presenterar konkreta förslag som kan göra *Ornis* riktigt intressant även för oss, som ännu bara är på väg till ornitologin. Han skriver "Gissningsvis borde minst ett dussintal korta rapporter kunna inflyta i varje häfte av OS" och han syftar då på "iakttagelser rörande arternas biologi eller ekologi" eller korta rapporter från bl a av SOF stödda fågelbiologiska projekt. Härligt, tänkte jag, tills det någon dag senare ramlade ner ett brev från himlen, som en skjuten fågel. Avståndskänslan gentemot det som verkar stå för ornitologin gjorde sig påmind och jag kan bara inte fatta.

Brevet innehöll ett avslag på en ansökan till Alvin's fond som förvaltas gemensamt av Naturvårdsverket, Naturskyddsföreningen och Sveriges Ornitologiska Förening. Enligt annons i Vår Fågelvärld är syftet med fonden "att stödja insatser för främjandet av svenskt fågelskydd. Begreppet fågelskydd kan här ses i vid bemärkelse, i så motto att fågelskyddsaspekten kan vara kopplad till en mer allmän naturvårdsnytta....flertalet projekt ges bidrag på i storleksordningen 2000–20 000 kr..." Jag skall säga det med en gång. Mitt projekt att testa nya typer av fågelöar (cement-jordblandning) i anlagda våtmarker kanske inte var så lysande och egentligen är jag glad för avslaget. Jag slipper otroligt mycket jobb och utvärdering som jag har föresatt mig. Istället kan det nu bli lite billigare prov och test.

Men, bortsett ifrån mig, Herregud i fågelhimmelen, enligt protokollet fick hela 30 st av 55 sökande avslag! T. ex. "fågelinventeringar i Hultsfreds kommun, storholkar i Medelpad, inventering av fåglar i naturskogsområden, naturvårdsvision i Rönneåns dalgång, holkar för slaguggla i Västerbottens kustland...och många många fler. Nej, tänker man, så synd, det fanns väl inte pengar så det räckte? Jag läser vidare i bifogat protokoll: "Samrådsmötet kon-

staterar att 54% av de tillgängliga medlen fördelats under mötet, vilket är otillfredsställande lite.” Och på annan plats under ”4§ Vad skall fonden stödja: ... Trots försök att öka antalet potentiella sökanden genom att bredda naturvårdsbegreppet och annonseringen så är antalet sökanden på samma nivå som tidigare år...” Det finns alltså kvar en majoritet på 30 st sågade ansökningar av totalt 55 och kvar ca 300 000 kr i outnyttjade medel. Fonden ropar efter fler fågelskyddsfolk, men när det kommer till kritan, vill ni verkligen ha oss?

Kan alla 30 förslagen verkligen vara helt knasiga? Finns det ingen väg med att ge 30 st naturintresserade eldsjälar lite hjälp med att formulera sig bättre eller att plocka fram den delen i ansökan som trots allt kan vara av intresse, eller varför inte föreslå ändringar i arbetsinriktning eller utförande? Har man inte ens råd att svara 30 stackare på ett anständigt sätt? ”Din ansökan har inte beviljats... Stiftelsen Alvins fond avser att i god tid före nästa ordinarie ansökningstillfälle till samtliga sökanden 1999 översända en reviderad ansökningsblankett för år 2000. Du får därefter avgöra om du skall inkomma med en förnyad ansökan.” Detta är vad man får som enda svar på sin ansökan inskickad i 6 st ohållade exemplar. Frågan är om SOFs deltagande i fonden inte gör mer skada än nytta för ornitologins framtid på lite sikt? Hur många kommer att våga återkomma med sin gamla eller en ny projektidé?

På en punkt är fondens svar åtminstone mycket rak. Den ger svar på frågan: Vill ni verkligen ha oss? ”Samrådsgruppen konstaterar att 54% av de tillgängliga medlen fördelats under mötet, vilket är otillfredsställande lite. Andra former av stöd från stiftelsen bör undersökas. Det föreslogs exempelvis att stiftelsen skulle kunna utbetala ett par-tre stipendier till forskarstuderande...”, står att läsa i protokollet och avslutningsvis i meddelandet till sökanden: ”Stiftelsen Alvins fond har även för avsikt att senare utlysa ett par-tre forskningsstipendier på förslagsvis 100 000 kronor.” Det kommer säkert att bli superseriösa finspråkiga ansökningar, lätt och snabbt klubbade, och som resultat kanske en och annan ny engelskspråkig uppsats i *Ornis Svecica*. Tack och god natt, ursäkt om jag stört fågelriden. Och en eloge trots allt till fonden för att de bifogade protokollet.

Harplinge den 1 april 1999

*Peter Feuerbach, Mannarp 406, 310 40 Harplinge
Epost: peter.feuerbach@hs.halland.net*

Ornis Svecica – en mötesplats för fågelbiologer

ANDERS ENEMAR

Ornitologin i Sverige är döende, eftersom ungdomen sviker. Det har Sören Svensson visat (*Ornis Svecica* (OS)7 (1998):175–179). Manuskriptströmmen till OS är kritiskt tunn, enligt förljudanden från redaktören. Den Skandinaviska Ornitologiska Unionen (SOU) har upplösts, det är sotdöden det är fråga om (se *Vår Fågelvärld* 57 (1998):37). Det finns tecken på att ”amatörer” och ”professionella” alltmör börjat blänga på varandra och ifrågasätta både äktheten och hederligheten i varandras motiv och böjelser? Har det egentligen starka, bärande och sammanhållande fågelintresset infekterats av sönderingens och illviljans mikrober? Som den etablerade pensionär jag är, med stabil rot i den organiserade svenska ornitologins barndom, tar jag mig för pannan!

Nu har jag, tycker många, målat fan på väggen, hela fan. Det kunde kanske ha räckt med en del av honom. Vad beträffar gnisslet mellan olika ornitologgrupper, vill jag börja med att hänvisa till viss erfarenhet från förr. Som student i Lund hörde jag hur det på andra sidan Öresund gick en skarp skiljelinje mellan den akademiska ornitologin och den gryende amatörbaserade fältornitologin. Den förra behärskade av ålder den danska ornitologföreningen. Så annorlunda det var i Sverige! Jag såg inte minsta anledning till oro för en liknande utveckling. Universitetsfolket hade förvisso spelat en avgörande roll i samband med SOF:s etablering, men folk ”utifrån” var helhjärtat med från början. Det var bara, och endast bara, ett äkta fågelintresse som meriterade till medverkan. Ornitologin hade dessutom som vetenskap en obetydlig ställning vid lärosätena (se VF 54 (1995): 6–12), men den kom successivt att stärkas genom rekrytering av fågelintresserade unga zoologämnen, vars andra ”generation” fört svensk fågelforskning till internationell topposition. Har detta glädjande tillstånd givit den ”danska sjukan” (som sedan länge är kurerad i Danmark) isteg i svensk ornitologi? Åsikterna går isär, men det finns förvisso anledning att se upp!

En illavarslande signal gav SOU:s 5:e nordiska ornitologiska kongress i Göteborg 1985, som uttryckligen planerades för att samlas av alla kategorier. Det misslyckades. Jag forskade en